

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/868/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4112229928
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ingrid Doležajová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4112229928.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľov: 1/ N. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom T., N. Y. XX, 2/ Z. Y., nar. XX. XX. XXXX, bytom T., S. č. XX a 3/ V. C. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom T., W. X, navrhovatelia v 1. až 3. rade všetci zast. N. T. Y., bytom T., Sv. H. XX/B, proti odporcovi: I. T., o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, o odvolaní navrhovateľov v 1. až 3. rade proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 12. 03. 2014 č.k. 19C/134/2012-340, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd p r i p ú š ť a zmenu návrhu tak, že tento znie: „Súd určuje, že navrhovateľ v 3. rade V. C. T., nar. XX. XX. XXXX, bytom T. X., W. č. XXX/X je vlastníkom spoluvlastníckeho podielu v 1-ici k nehnuteľnostiam v kat. úz. T., identifikovanými geometrickým plánom U. C. č. XX/XXXX z 25. 09. 2008 ako parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 14 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 12 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 504 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 312 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 234 m2, parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 648 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 648 m2, parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 79 m2, parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 112 m2, parc. č. 7672/8 - ostatná plocha o výmere 578 m2 a parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 196 m2.“

II. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh navrhovateľov, ktorým sa voči odporcovi domáhali určenia, že do dedičstva po neb. D. T., nar. XX. XX. XXXX, zomrelom dňa XX. XX. XXXX, patrí spoluvlastnícky podiel v 1-ici k nehnuteľnostiam v kat. úz. T., identifikovaných geometrickým plánom vyhotoveným U. C. č. XX/XXXX zo dňa XX. XX. XXXX, overeným Správou katastra v T. pod č. XXXX/XX dňa 13. 10. 2008 ako parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 14 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 12 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 504 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 312 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 234 m2, parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 48 m2, parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 648 m2, parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 406 m2, parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 79 m2, parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 112 m2, parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 578 mX a parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 196 m2. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Pri svojom rozhodovaní vyšiel zo zistenia, že Prídelovou listinou zo dňa 30. 08. 1954 Mestský národný výbor v Nitre pridelil D. T. a manželke D. nehnuteľnosti po bývalých vlastníkoch J. a Z. Z. v kat. úz. T., a to parc. č. XXXX/X - roľa o výmere 0,0821 ha, parc. č. XXXX/X - roľa o výmere 0,1242 ha, parc. č. XXXX/X - záhrada o výmere 0,0420 ha a parc. č. XXXX/X - záhrada o výmere 0,0660 ha, t. j. v celkovej výmere 3143 m2, ktoré nehnuteľnosti figurujú aj v Konečnom prídelovom pláne zo dňa 27. 12. 1954 pri mene prídelcov - T. D. a manželka D., rod. U., T., G. č. XX, ktorého súčasťou je Grafický plán zo dňa 20. 02. 1954, kde sú uvedené parcely zakreslené. Z uznesenia MNV Mesta Nitra zo dňa 24. 05. 1948 je zrejmé, že miestna správna komisia v Nitre prerokovala návrh na konfiškáciu pôdohospodárskeho

majetku rodiny Z. a rozhodla, že návrh na prevedenie konfiškácie nepodá, pričom z jeho odôvodnenia vyplýva, že Z. Z. a jeho syn D. Z. zomreli a ich majetok prešiel dedičským pokračovaním na pozostalých J. a Z. Z., ktorí boli národnosti slovenskej a inú reč neovládali, pričom prevedením konfiškácie by bola narušená majetková sloboda osôb slovenskej národnosti. Podľa geometrického plánu a výkazu plôch zo dňa 21. 05. 1955 ako majitelia parc. č. XXXX/X o výmere 1263 m² boli vedení Y. a synovia a parc. č. XXXX/X - o výmere 1604 m² K. J., rod. Z. v podiele 2/4-ín a mal. J. a Z. Z. každý v podiele 1-iny. Žiadosťou zo dňa 06. 10. 1956 Okresný stavebný podnik T. požiadala o vyvlastnenie pozemkov, okrem iného aj D. T., a to parc. č. XXXX/X a XXXX/X, ktoré mu boli pridelené po Z. Z. dňa XX. XX. XXXX za obnos X.XXX Kčs, ktorý nebol poukázaný a vyhláškou zn.Výst.1517/1956-Hr zo dňa 18. 10. 1956 Odboru pre výstavbu rady MNV v Nitre bolo zahájené vyvlastňovacie konanie za účelom získania stavebných pozemkov pre výstavbu skladišť a dielní aj na parc. č. XXXX/X a XXXX/X s tým, že D. T. sa dňa XX. XX. XXXX zúčastnil rokovania na MsNV v Nitre, o čom bola spísaná zápisnica, v ktorej D. T. súhlasil s vyvlastnením za podmienok, že dostane náhradný pozemok v tej istej výmere a bonite a potvrdil, že pridelovú cenu nevypláti. Dňa 29. 10. 1956 Odbor pre výstavbu rady MNV v Nitre vydal rozhodnutie, ktorým žiadosti vyhovel a v prospech štátu boli vyvlastnené parc. č. XXXX/X a XXXX/X s tým, že vyvlastniteľ bol povinný Poverenictvu pôdohospodárstva poskytnúť finančnú náhradu za parc. č. XXXX/X a mal. J. a Z. Z. finančnú náhradu za parc. č. XXXX/X. Na základe Konečného rozhodnutia Odboru pre výstavbu rady MNV v Nitre č. Výst.XXXX/XXXX-Hr zo dňa 11. 11. 1957 boli parc. č. XXXX/X a XXXX/X odovzdané Okresnému stavebnému podniku T. ako vyvlastniteľovi do skutočnej držby. Podľa konečného pridelového plánu zo dňa 08. 07. 1958 z majetku rodiny Z. boli parc. č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X pridelené Okresnému stavebnému podniku Nitra a na základe Rozhodnutia Odboru poľnohospodárstva a lesného hospodárstva Rady MsNV v Nitre č. Pôd.XXX/XXXX zo dňa 20. 12. 1958 bola od rodiny Z. vykúpená okrem iných aj parc. č. XXXX/X. V súčasnosti sú na mene odporcu vedené nehnuteľnosti v kat. úz. T., zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvoria a o výmere 4520 m², parc. č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvoria o výmere 2593 m², parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 147X6 m² a parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 18934 m², ktoré sú z časti vytvorené i z parciel špecifikovaných v pridelovej listine a ktorých určenia do dedičstva ako novovytvorených parciel podľa doloženého geometrického plánu č. XX/XXXX zo dňa 25. 09. 2008 sa navrhovatelia v konaní domáhajú. Právne svoje rozhodnutie oprel o § 1 ods. 1 nariadenia SNR č. 104/1946, § 13 ods. 3, 4 nariadenia SNR č. 104/1945 Sb., § 126 ods. 1, § 134 a § 134 ods. 1, 3 Občianskeho zákonníka. Návrh navrhovateľov vyhodnotil ako nedôvodne podaný, a preto ho zamietol. Za najpodstatnejší dôvod označil skutočnosť, že z pripojeného dedičského spisu 29D/3/2012, Dnot. 16/2012 po neb. D. T., zomr. dňa XX. XX. XXXX a najmä z Osvedčenia o dedičstve zo dňa 13. 03. 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť 29. 03. 2012, vyplýva, že v dedičskom konaní po právnom predchodcovi navrhovateľov boli predmetom dedičského vyporiadania aj nehnuteľnosti v kat. úz. T. pridelené D. T. na základe pridelovej listiny zo dňa 30. 08. XXXX a to parc. č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X v celkovej výmere 3143 m² v podiele 1-ici, ktorý podiel nadobudol navrhovateľ v 3. rade voči ustupujúcim spoludedičom bezodplatne. Za danej situácie konštatoval, že navrhovatelia tak nemajú naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ OSP na určení, že do dedičstva po neb. D. T. patrí spoluvlastnícky podiel 1-ice k nimi označeným nehnuteľnostiam podľa geometrického plánu U. C., pretože tieto sú totožné s nehnuteľnosťami uvedenými v pridelovej listine a boli prejednané v dedičskom konaní po právnom predchodcovi navrhovateľov. Poukázal tiež na to, že pridelová listina je verejnou listinou, je dokladom o vlastníctve pridelcov k prideleným nehnuteľnostiam, spôsobilým pre zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností, ktorá musí spĺňať zákonné náležitosti. Dospel k záveru, že navrhovateľmi označená pridelová listina síce spĺňa zákonné náležitosti, avšak navrhovatelia v konaní nad všetky pochybnosti nepreukázali, že nehnuteľnosti, ktoré boli ňou pridelené, boli pridelené navrhovateľke v 1. rade a jej neb. manželovi D. T., keďže navrhovateľka v 1. rade je N. T., rod. U. a teda nie je totožná s osobou uvedenou v pridelovej listine, kde je uvedené D., rod. U.. Taktiež konštatoval, že v konaní bolo preukázané, že odporca nadobudol nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX, ktoré majú zahŕňať aj parcely podľa pridelovej listiny, do svojho vlastníctva ako subjekt samosprávy od štátu na základe zákonného prechodu vlastníckeho práva podľa zák. č. 138/1991 Zb. o majetku obcí a zák. č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky ku dňu 01. 01. 2002 ako súčasť Základnej školy H. a Z., pričom prechod majetku bol vykonaný v súvislosti s prechodom pôsobnosti na úseku školstva z okresných a krajských úradov na obce a vyššie územné celky v roku 2002. Záznamové konanie bolo vedené na Správe katastra T. pod č. Z 547/2004, avšak záznam je úkon, ktorý nemá vplyv na vznik, zmenu alebo zánik práv k nehnuteľnostiam a má len evidenčný charakter, teda nemá právotvorné účinky a odporca nadobudol vlastnícke práva k uvedeným nehnuteľnostiam ku dňu 01. 01. 2002 zo zákona. V tejto súvislosti argumentoval, že navrhovatelia podali

návrh na súd až dňa 07. 09. 2012, teda po uplynutí 10-ročnej vydržacej lehoty, keďže odporca od 01. 01. 2002 nehnuteľnosti v dobrej viere užíval, nebol nikým rušený a užíval ich v presvedčení, že je ich výlučným vlastníkom. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 OSP tak, že úspešnému odporcovi náhradu trov konania nepriznal, pretože si ich neuplatnil.

Tento rozsudok včas podaným odvolaním napadli navrhovatelia, domáhajúc sa ním jeho zmeny a vyhovievania ich návrhu v celom rozsahu. Nestotožnili sa s dôvodmi uvedenými prvostupňovým súdom, pre ktoré ich návrh zamietol. V tejto súvislosti uviedli, že osvedčenie o dedičstve nie je listinou, ktorú samo o sebe by bolo možné zapísať do katastra nehnuteľností, pretože tomu bráni súčasný zapísaný vlastnícky stav predmetných nehnuteľností, ktorý je v prospech odporcu a je ho možné zapísať do katastra nehnuteľností len v spojení s rozsudkom súdu, ktorým by určil, že poručiteľ bol ku dňu svojej smrti vlastníkom nehnuteľností, čím by bolo umožnené vykonať zápis vlastníckeho práva v prospech navrhovateľa v 3. rade. Tvrdili, že ako dedičia tvoria majetkové spoločenstvo, pri podaní návrhu musia v konaní vystupovať ako nerozlučné spoločenstvo a ako účastníci konania. V prípade, že by návrh podal len navrhovateľ v 3. rade na určenie vlastníctva, súd by riešil ako predbežnú otázku vlastníctvo jeho právneho predchodcu a ostatní dedičia by neboli účastníkmi konania, neboli by takýmto určením ani viazaní. Mali za to, že sa tak javí správnejšie domáhať sa určenia v zmysle petitu ich návrhu a že majú naliehavý právny záujem na takomto určení podľa § 80 písm. c/ OSP. Ďalej uviedli, že pokiaľ ide o identifikáciu poručiteľa ako prídelcu podľa osoby jeho manželky, je zrejmé, že ide o chybu v písaní, pretože v konaní bolo preukázané, že manželka poručiteľa má rovnaké rodné priezvisko, ako je uvedené na prídelovej listine a v čase vydania listiny bývala na adrese v nej uvedenej. Súčasťou spisu je i výkaz plôch, ktoré boli predmetom prídelu zo dňa 20. 02. 1954, na ktorom sú uvedení ako vlastníci D. a manželka D., rod. U., T., G. XX a je zrejmé, že chyba v označení krstného mena manželky poručiteľa na tejto listine mala za následok i nesprávny údaj na prídelovej listine z 30. 08. 1954. V neposlednom rade poukázali na to, že odporca nemohol byť pri užívaní sporných nehnuteľností dobromyseľný, keď zápis jeho vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností bol vykonaný až v roku 2004 a to záznamom, odporca mal k dispozícii vo svojom archíve listiny, podľa ktorých vlastníckymi predmetných nehnuteľností boli prídelcovia a pri primeranej opatrnosti, ktoré je možné od odporcu požadovať, tak musel dospieť k záveru, že jeho vlastníctvo je spochybniteľné. Navyiac nebola dodržaná ani 10-ročná vydržacia lehota zo strany odporcu a ani objektívny stav jeho dobromyseľnosti, a to i s ohľadom na súčasnú judikatúru v tomto smere.

Odporca vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť, stotožňujúc sa s argumentmi uvedenými v jeho odôvodnení. Mal za to, že navrhovatelia nemajú na požadovanom určení naliehavý právny záujem, keď sa dožadujú určenia, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po neb. D. T. v podiele 1-ici, ktoré už boli predmetom dedenia, čo bolo preukázané Osvedčením o dedičstve zo dňa 13. 03. 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 29. 03. 2012. V tejto súvislosti uviedol, že rozsudok súdu o tom, že určitá nehnuteľnosť patrí do dedičstva po poručiteľovi, nie je listinou, na základe ktorej dôjde k zápisu zmeny práva do katastra nehnuteľností, ale je len podkladom pre dedičské konanie a vydanie osvedčenia o dedičstve, v dôsledku čoho neplní účel samotnej určovacej žaloby. Zotrval tiež na tom, že navrhovatelia v rámci konania nepreukázali, že prídelca D. T. a neb. D. T., od ktorého odvodzujú právny nárok, sú jedna a tá istá osoba. Vyjadril tiež presvedčenie, že nehnuteľnosti nadobudol ako subjekt samosprávy na základe zákonného prechodu vlastníckeho práva v zmysle § 2b ods. 1 písm. b/ v spojení s § 14b ods. 3 zák. č. 138/1991 Zb. a ust. § 2 písm. g/ bod 3.1 zák. č. 416/2001 Z.z. ku dňu 01. 01. 2002. Poukázal tiež na listinné dôkazy, z ktorých vyplýva, že pozemnoknižné parcely, ktoré sú predmetom konania, boli riadne vykúpené od pôvodných vlastníkov a vyvlastnené zákonným spôsobom, s čím súhlasil aj prídelca D. T.. Nestotožnil sa ani s tvrdením navrhovateľov, že nemohol byť pri užívaní nehnuteľností dobromyseľným, pretože doklady, ktoré predložil, mal k dispozícii vo svojom archíve a toto označil za účelové, keď listiny získal až v rámci súdneho konania, v rámci dopytu na Štátny archív. Okrem toho sporné nehnuteľnosti prebral v zmysle zákona, boli mu riadne odovzdané, a preto nemal žiaden dôvod domnievať sa, že ich prebral od nevlastníka. V tomto smere poukázal aj na to, že ak nadobúdaci titul nie je perfektný, neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníctva nie je okolnosťou vylučujúcou nadobudnutie vlastníctva vydržaním, keďže platnosť nadobúdacieho právneho titulu je rozhodujúca len pri prevode vlastníctva na základe právneho titulu a na rozdiel od preukazovania vlastníctva nie je potrebné, aby nadobúdateľ preukazoval platný právny dôvod nadobudnutia - riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia. Argumentačne svoj názor podoprel i poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR. Uzavrel, že nehnuteľnosti v dobrej viere a nerušene užíval od

01. 01. 2002 v domnení, že je ich výlučným vlastníkom, v užívaní nebol rušený a navrhovatelia si svoje právo uplatnili na súde až po uplynutí vydržacej doby.

Navrhovatelia vo svojom stanovisku k vyjadreniu odporcu poukázali na to, že odporca za titul nadobudnutia svojho vlastníctva k nehnuteľnostiam považuje vydržanie, pričom pripúšťa, že Slovenská republika ku dňu 01. 01. 2002 nebola (nemusela byť) vlastníkom nehnuteľností s tým, že jeho vydržacia doba začala plynúť 01. 01. 2002. Tento názor odporcu označili za nesprávny poukazujúc na znenie § 34 ods. 1 a § 36 zák. č. 162/1995 Z.z.. Mali za to, že tzv. právny omyl, ktorý môže vyvolať dôvera v štátny orgán, môže vyvolať až zápis listiny, v danom prípade protokolu podľa § 14b ods. 1 zák. č. 138/1991 Zb., k zápisu ktorého došlo až v roku 2004 a že vykonanie zápisu po jej posúdení štátnym orgánom mohlo vyvolať právny omyl odôvodňujúci oprávnenú držbu u odporcu. Odporca teda v oprávnenej držbe nehnuteľností nemal zákonom požadovanú dobu 10 rokov.

Odvolačný súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie navrhovateľov bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že ich odvolanie je dôvodné.

V tomto konaní sa navrhovatelia v 1. až 3. rade svojim návrhom domáhali určenia, že do dedičstva po ich právnom predchodcovi D., nar. XX. XX. XXXX, zomr. XX. XX. XXXX, patrí v 1-ici spoluvlastnícky podiel k nehnuteľnostiam v kat. úz. T., identifikovaných geometrickým plánom vyhotoveným U. C. pod č. 28/2008 zo dňa 25. 09. 2008 a overeným Správou katastra v T. dňa 13. 10. 2008 ako parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 14 m², parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 12 m², parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 504 m², parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 312 m², parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 234 m², parc. č. XXXX/X - zastavaná plocha o výmere 48 m², parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 648 m², parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 406 m², parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 79 m², parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 112 m², parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 578 m² a parc. č. XXXX/X - ostatná plocha o výmere 196 m². Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa návrh navrhovateľov zamietol a tento navrhovatelia napadli odvolaním. V priebehu odvolacieho konania navrhovatelia návrhom doručeným odvolaciemu súdu dňa 24. 11. 2015 žiadali pripustiť zmenu návrhu, podľa ktorej predmetom konania by sa stalo určenie, že vlastníkom spoluvlastníckeho podielu v 1-ici k zhora označeným nehnuteľnostiam v kat. úz. T. je navrhovateľ v 3. rade. V tejto súvislosti dôvodili, že majetok poručiteľa tvoriaci doterajší predmet návrhu bol v dedičskom konaní prejednaný, bolo o ňom rozhodnuté Osvedčením o dedičstve sp.zn. 29D/3/2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňom 29. 03. 2012, v dôsledku čoho následné prejednanie nie je možné, pričom výsledky doterajšieho konania by mohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu.

Podľa § 95 ods. 1 veta prvá OSP, navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania.

Súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmenenom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti uznesenia (§ 95 ods. 2 OSP).

Podľa § 211 ods. 2 OSP, ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Odvolačný súd prioritne rozhodujúc o návrhu navrhovateľov na zmenu návrhu dospel k záveru, že výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom a nebránia konaniu i o takto zmenenom návrhu navrhovateľov, a preto postupujúc v intenciách vyššie citovaných zákonných ustanovení navrhovanú zmenu návrhu pripustil v znení uvedenom v enunciaci tohto rozhodnutia.

V prejednávanej veci navrhovatelia spoluvlastnícke právo svojho právneho predchodcu D. T. k sporom dotknutým nehnuteľnosťami vyvodzovali z prídelovej listiny bývalého MSNV v Nitre zo dňa 30. 08. 1954. Touto mal právny predchodca navrhovateľov a jeho manželka N. T., vystupujúca v konaní ako navrhovateľka v 1. rade, nadobudnúť vlastníctvo k nehnuteľnostiam v kat. úz. T. parc. č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X, ktoré od roku 1955 až do roku 1963 nerušene užívali ako záhradu, pričom na jeseň roku 1963 im boli bez ich súhlasu zabraté Štátnym majetkom I., a to bez akéhokoľvek titulu. V súčasnosti

sú žalované nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX kat. úz. T. ako súčasť parc. č. XXXX, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X vo vlastníctve odporcu. O totožné skutkové tvrdenia opierajú navrhovatelia i zmenený návrh, ktorým požadujú určenie, že spoluvlastníkom žalovaných nehnuteľností v 1-ici je navrhovateľ v 3. rade a ktorý sa po pripustení zmeny odvolacím súdom stal tak už predmetom konania. Tieto rozšírili v tom smere, že nehnuteľnosti podľa prídelovej listiny zo dňa 30. 08. 1954 boli prejednané v dedičskom konaní po ich právnom predchodcovi D. T. ako jeho majetok a na základe B. o dedičstve vydanom JUDr. S. H., notárkou ako súdnou komisárkou dňa 13. 03. 2012, č.k. 29D/3/2012, Dnot 16/2012-14, s právoplatnosťou dňa 29. 03. 2012, ich v 1-ici k celku nadobudol navrhovateľ v 3. rade ako syn poručiteľa.

Súd prvého stupňa svoje zamietajúce rozhodnutie založil predovšetkým na právnom názore, že navrhovatelia nemajú naliehavý právny záujem na určení, že do dedičstva po ich právnom predchodcovi D. T. patrí 1-ica sporom dotknutých nehnuteľností, pretože tieto nehnuteľnosti sú totožné s nehnuteľnosťami špecifikovanými v prídelovej listine a ich podiel 1-ici bol predmetom dedičského konania po neb. D. T. a na základe právoplatného osvedčenia o dedičstve zo dňa 13. 03. 2012 ich nadobudol navrhovateľ v 3. rade. S ohľadom na odvolacím súdom pripustenú zmenu návrhu a skutočnosť, že predmetom konania sa tak stalo určenie, že navrhovateľ v 3. rade je vlastníkom spoluvlastníckeho podielu v 1-ici k označeným nehnuteľnostiam, tento právny názor už stratil svoj význam a naďalej neobstojí, keď existenciu naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v súlade s § 80 písm. c/ OSP je potrebné posudzovať už vo vzťahu k nástupivšiemu predmetu konania.

Okrem toho prvostupňový súd nedôvodnosť návrhu navrhovateľov vyvodil i zo zistenia, že i keď prídelová listina spĺňa zákonné náležitosti, navrhovatelia v konaní nad akúkoľvek pochybnosť nepreukázali, že nehnuteľnosti označené v prídelovej listine boli pridelené v skutočnosti navrhovateľke v 1. rade a jej manželovi D. T., pretože navrhovateľka v 1. rade je N. T., rod. U. a teda nie je totožná s osobou uvedenou v prídelovej listine, kde je uvedený: D., rod. U.. S takýmto záverom prvostupňového súdu sa však odvolací súd vychádzajúc z výsledkov doterajšieho dokazovania nestotožňuje.

Z prídelovej listiny, na ktorú sa navrhovatelia odvolávajú, vyplýva, že táto bola vydaná Mestským národným výborom v T. dňa 30. 08. 1954 pre T. D. a manželka D., rod. U., v T., ulica G. XX po vykonanom prídelovom konaní podľa zák. č. 46/1948 Sb. a týkala sa prídelu v kat. úz. T. po bývalých vlastníkoch J. a Z. Z. v T. a firmy Y. N. a synovci. Touto prídelovou listinou bol uskutočnený prevod vlastníckeho práva k parc. č. XXXX/X - roľa o výmere 0,0821 ha, parc. č. XXXX/X - roľa o výmere 0,1242 ha, parc. č. XXXX/X - záhrada o výmere 0,0420 ha a parc. č. XXXX/X - záhrada o výmere 0,0660 ha za prídelovú cenu X.XXX Kčs. Výmerom zo dňa 27. 06. 1950 zn. 603/26/6-1950-IX Jednotný národný výbor v T. rozhodol, že Československý štát vykúpuje podľa § 1 ods. 1 a 3 zák. č. 46/1948 Sb. pozemkové vlastníctvo nápadníkov neb. H. Z., zastúpených tútorom D. U. v kat. úz. T. vo výmere 18000 ha s tým, že o náhrade za vykúpenú pôdu rozhodne samostatne podľa § 9 zák. č. 46/1948 Sb., nakoľko menovaní odovzdali predmetnú pôdu do bezplatnej držby a užívania Československým štátnym majetkom v T.. Podľa Výkazu plôch na rozdelenie parciel č. XXXX/X, XXXX/X a XXXX vykúpených štátom na základe zák. č. 46/48 Sb. v roku 1950 zo dňa 20. 02. 1954 v spojení s grafickým plánom na rozdelenie výkupového majetku bývalých vlastníkov J. a Z. Z. ako nápadníkov H. Z. zo dňa 20. 02. 1954, z pôvodných pozemnoknižných parciel č. XXXX/X zapísanej v pkn vložke č. XXX na mene firma Y. N. a synovci, parc. č. XXXX/X zapísanej v pkn vložke č. XXXX na mene J. K., rod. Z. v podiele 2/4-ín a J. a Z. Z. v podiele po 1-ine a pkn parc. č. XXXX zapísanej v pkn vložke č. XXXX na mene J. a Z. Z. každého v podiele 1-ici vznikli novovytvorené parcely č. XXXX/X, XXXX/X, XXXX/X a XXXX/X vedené na mene T. D. a manželka D., rod. U., ako i parc. č. XXXX/X až XXXX/X vedené na mene iných fyzických osôb. Aj Konečný prídelový plán skonfiškovaného a výkupového poľnohospodárskeho majetku bývalých vlastníkov rodiny Z. v kat. úz. T. v roku XXXX a XXXX zo dňa 27. 12. 1954 dokladuje, že medzi prídelcami pod bodom 8 boli uvedení T. D. a manželka D., rod. U., T., G. č. XX a týmto boli pridelené nehnuteľnosti z pkn vložky č. XXX a XXXX a to parc. č. XXXX/X - roľa o výmere 0,0821 ha, parc. č. XXXX/X - roľa o výmere 0,1242 ha, parc. č. XXXX/X - záhrada o výmere 0,0420 ha a parc. č. XXXX/X - záhrada o výmere 0,0660 ha. Hodnotiac uvedené listinné dôkazy aj v kontexte so sobášnym listom D. T. a navrhovateľky v 1. rade, podľa ktorého rodné meno navrhovateľky bolo „U.“ a miestom bydliska bola T., G. XX, kde i následne spoločne žili, niet tak bez ponúknutia iného dôkazu o opaku dôvodné spochybníť identitu právneho predchodcu navrhovateľov a navrhovateľky v 1. rade ako prídelcov označených v prídelovej listine zo dňa 30. 08. 1954. Je tomu tak i za situácie, že v prídelovej listine došlo k nesprávnosti v označení krstného mena manželky prídelcu ako D. namiesto správneho B. V tejto súvislosti si je potrebné uvedomiť, že prídelová listina bola vydaná v 50-tych rokoch minulého storočia a po uplynutí tak dlhej doby bremeno dôkazu v tomto smere v rámci

súdneho konania by tak nadmieru ospravedliteľnú zaťažovalo stranu, ktorá by sa tým tak dostala do dôkaznej núdze.

S ohľadom na navrhovateľmi tvrdený nadobúdaci titul - prídelovú listinu, z ktorej vyvodzujú vlastnícke právo ich právneho predchodcu k sporom dotknutým nehnuteľnosťami, odvolací súd tiež dodáva, že súd prvého stupňa konštatoval, že prídelová listina spĺňala zákonné náležitosti a v tejto súvislosti len uviedol, že prídel ako vkladuschopná listina musela spĺňať zákonné náležitosti, a to označenie vlastníka, parcelné číslo, výmeru, odtlačok pečiatky orgánu, ktorý prídelovú listinu vydal, ako i podpis. V nadväznosti na takéto odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa odvolací súd uvádza, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu SR totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia; právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonom procesnoprávnom a hmotnoprávnom rámci. Procesnoprávny rámec predstavujú predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplýva i z čl. 46 a nasl. ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 OSP). Pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 OSP) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP); obdobne napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11. Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán, s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07). Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu aj v situácii, keď súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (Nález ÚS SR sp.zn. I. ÚS 154/2005 z 28. februára 2006).

Rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti však vyššie uvedené kritériá a požiadavky na riadne zdôvodnenie rozhodnutia nespĺňa. Je tomu tak z dôvodu, že súd prvého stupňa bez bližšieho skutkového či právneho zdôvodnenia len s poukazom všeobecného charakteru na náležitosti prídelovej listiny vyvodil jej platnosť, a to bez konkretizácie osobitostí daného prípadu. Pokiaľ vo vzťahu k prídelovej listine sa odvolával na ním citované ustanovenia nariadenia č. 104/1946 Sb. n. SNR a č. 104/1945 Sb. n. SNR, zrejme prehliadol, že v danej veci prídelová listina bola vydaná podľa zák. č. 46/1948 Zb., v dôsledku čoho bolo potrebné prídelovú listinu hodnotiť z hľadiska tejto právnej úpravy. Odvolací súd považuje za potrebné v tejto časti uviesť, že Najvyšší súd SR vo svojej rozhodovacej praxi vyslovil názor, že výmery a prídelové listiny ako verejné listiny boli a aj sú v súčasnosti dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnosťami a sú vkladuschopnými listinami, že mimo rámec právneho súdnictva všeobecný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu, že ho môže preskúmať len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný (ničotný), ako i to, že nulitným aktom je správny akt vydaný tzv. absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom (porovnaj rozsudok NS SR sp.zn. 4 Cdo 123/2003, sp.zn. 5 Cdo 110/2000, sp.zn. 2 Cdo 337/2006). Tiež, že k nadobudnutiu vlastníctva prídelom zásadne nebolo treba intabulácie, a preto nedostatok zápisu v pozemkovej knihe nemá vplyv na vlastníctvo k prídelu. Bolo tak nevyhnutné ustáliť, či prídelová listina bola vydaná k tomu oprávneným subjektom, obsahuje podstatné náležitosti a teda má povahu verejnej listiny spôsobilej vlastnícke právo prídelcov k nehnuteľnosťami tam označeným, vrátane tých, ktoré sú predmetom sporu preukázať. Navyiac súd

prvého stupňa zrejme z dôvodov, ktoré ho viedli k zamietnutiu návrhu, sa v odôvodnení rozsudku vôbec nevyporiadal s rozsiahlou argumentáciou odporcu podporenou i predloženými listinnými dôkazmi o absolútnej neplatnosti pridelovej listiny z dôvodu, že v čase jej vydania štát v nej uvedené nehnuteľnosti nevlastnil a úplne nechal bez povšimnutia i vyvlastňovacie konanie začaté na žiadosť Okresného stavebného podniku zo dňa 06. 10. 1956 (č.l. 161 spisu) a v ňom vydané rozhodnutie odboru pre výstavbu rady Mestského národného výboru v Nitre zo dňa 29. 10. 1956, 11. 11. 1957, ako i vyhlášky zo dňa 18. 10. 1956 (č.l. 166 až 174 spisu), ktorých predmetom okrem iného boli i pkn parcely č. XXXX/X, XXXX/X a XXXX. Učinil tak i napriek tomu, že prípadné vyvlastnenie pridelených pozemkov za splnenia v rozhodnej dobe zákonných podmienok nesie so sebou významné právne dôsledky pre posúdenie dôvodnosti návrhu navrhovateľov.

Posledným z dôvodov vedúcich súd prvého stupňa k zamietnutiu návrhu navrhovateľa bol i jeho záver, že odporca, na mene ktorého sú v súčasnosti vedené nehnuteľnosti v kat. úz. T., zapísané na LV č. XXXX ako parc. č. XXXX - zastavané plochy a nádvorja o výmere 4520 m², parc. č. XXXX/X - zastavané plochy a nádvorja o výmere 2593 m², parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 14726 m² a parc. č. XXXX/X - ostatné plochy o výmere 18934 m², ktoré sú z častí tvorené i pôvodnými pozemnoknižnými parcelami špecifikovaných v pridelovej listine, tieto nadobudol ako subjekt samosprávy od štátu na základe zák. č. XXX/XXXX Zb. o majetku obcí a zák. č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky k 01. 01. 2002, od tejto doby nehnuteľnosti v dobrej viere užíval v presvedčení, že je ich výlučným vlastníkom, nebol nikým rušený, pričom navrhovatelia podali návrh na súd až dňa 07. 09. 2012 a teda po uplynutí 10-ročnej vydržacej lehoty. Takto prezentovaný názor tak evokuje záver, že prvostupňový súd súčasne konštatoval nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam odporcom jednak zo zákona a zároveň i na základe vydržania, pričom oba tieto tituly už i z hľadiska logiky veci vedľa seba súčasne obstať nemôžu. Znamená to, že pokiaľ by odporca nadobudol v zmysle § 132 ods. 1 OZ nehnuteľnosti priamo ex lege ku dňu 01. 01. 2002, niet tak zákonnej opory pre záver, že sa tak stalo i vydržaním podľa § 134 ods. 1 OZ následným uplynutím 10-ročnej vydržacej doby. Navyiac súd prvého stupňa sa v tejto súvislosti ani nevyjadril k námietkam navrhovateľov vznášanými v priebehu konania, ktorými spochybňovali nielen dobromyseľnosť odporcu pri držbe nehnuteľností, ale i dodržanie 10-ročnej vydržacej lehoty s poukazom na skutočnosť, že zápis vlastníckeho práva odporcu do katastra nehnuteľností bol vykonaný až v roku 2004, a to záznamom - z-547/2004, čím neboli splnené podmienky pre vydržanie nehnuteľností.

V súvislosti s možným nadobudnutím nehnuteľností odporcom vydržaním odvolací súd poznamenáva, že ust. § 134 ods. 1 OZ upravuje vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Ide o nadobudnutie vlastníckeho práva na základe inej skutočnosti ustanovenej zákonom. Vydržanie vlastníckeho práva je jeho nadobudnutie v dôsledku kvalifikovanej držby veci vykonávanej po zákonom stanovenú dobu. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej právnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym. Okrem spôsobilého predmetu vydržania a spôsobilého subjektu vydržania základnými predpokladmi vydržania sú oprávnená držba a nepretržitosť tejto oprávnenej držby počas celej zákonom ustanovenej doby.

Oprávnená držba popri všeobecných znakoch držby musí spĺňať požiadavku dobrej viery držiteľa, že mu vec patrí. Dobrá viera (ako predpoklad oprávnenej držby) je presvedčením nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, keď si prisvojuje určitú vec. Iba samotná detencia k vydržaniu nestačí. Oprávnená držba sa musí opierať o právny titul (formálne nesprávny, neplatný, či domnelý) a súčasne musí byť poctivá v zmysle existencie dobrej viery držiteľa. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka. Treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že myliaci

sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať. Omyl môže byť nielen skutkový, ale aj právny. Právny omyl spočíva v neznalosti alebo v neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov, právnych skutočností. Vzhľadom na všeobecne (aj v oblasti súkromného práva) uznanú zásadu ignorantia iuris non excusat (neznalosť zákona neospravedlňuje), vyplývajúcu zo samej podstaty práva, právny omyl držiteľa vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ ujal držby, nie je ospravedlniteľný. Len výnimočne možno takýto omyl ospravedlniť a to v prípadoch, keď znenie zákona je nejasné a pripúšťa rôzny výklad.

Vo svetle zhora popísaných zistení odvolací súd uzatvára, že odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa postráda odpoveď na podstatné otázky a námietky účastníkov konania, sponchýňujúce závery namietaného rozhodnutia v závažných a samotné rozhodnutie ovplyvňujúcich súvislostiach. Keďže v danom prípade išlo práve o takéto závažné argumenty účastníkov konania, súd prvého stupňa bol povinný vypořadať sa s nimi racionálne a logickým spôsobom, čo sa však nestalo. Takýto prístup sa preto javí nielen ako neprípustne zjednodušujúci, ale najmä ako nezodpovedajúci príslušným ustanoveniam o súdnej ochrane, kam patrí aj zákonná požiadavka na náležitosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolací súd tak musí konštatovať, že nedostatok odôvodnenia rozsudku má za následok, že napadnuté rozhodnutie nespĺňa požiadavky stanovené v § 157 ods. 2 OSP na riadne odôvodnenie rozsudku, ktoré je podstatnou náležitosťou každého súdneho rozhodnutia, v dôsledku čoho je rozsudok prvostupňového súdu v označených častiach nepreskúmateľný. Zo strany prvostupňového súdu sa tak jedná o procesné pochybenie, v dôsledku ktorého došlo k porušeniu práv účastníkov konania na spravodlivý proces a zároveň k odňatiu im možnosti konať pred súdom.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ OSP a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP). V ďalšom konaní súd prvého stupňa na základe dôsledne zisteného skutkového stavu a výkladu podaného odvolacím súdom vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie i náležitým a zákonu zodpovedajúcim spôsobom odôvodní, vypořadajúc sa v ňom i so všetkými námietkami uplatnenými účastníkmi konania. Zároveň rozhodne i o náhrade trov celého konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.